

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Moralia

Plutarchus

Francofurti, 1620

Vorwort

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1372)

EIVSDEM XYLANDRI AD CAN-
DIDVM LECTOREM DE HAC SECUNDA EDITIONE
& Annotationibus suis, Præfatiuncula.

VINQUENNIVM iam, & aliquanto amplius elapsum est ab eo tempore, quo ad alterum hoc Plutar-
tarchi operum volumen in Latinum sermonem conuertendum serio accingere me cœpi. Sub idem
tempus etiam de Græco opere recudendo Eusebius Episcopus, typographus Bassiliensis, cogitabat.
cui cum in castigando eo operam nostram liberaliter obtulisset, manuscripto sumus ab eo instru-
cti codice, itemque Aldino. De hoc dicere nihil attinet. Sed manuscriptus ille maiorem partem eorum
non habet, qui sunt in Aldino libri: & præcipue ij desiderantur in eo, qui mendis scatent grauioribus
& lacunis sunt interrupti compluribus, qua de re in Annotationibus alicubi conquestus sum. Erat iam
tum in expectatione editio Plutarci Græcorum operum ea, quæ huius ipsius demum anni verno
Francofordiensi mercatu ex officina Henrici Stephani Geneuensis typographi, de optimis quibusque scriptoribus & repub-
litteraria præclarissime promeriti, in publicum emissa proficit. Itaque etsi mea potissimum fretus industria & qualicumque
(nihil enim magnum nobis arrogamus) eruditione, nulla tamen vel despiciabili etiam re contempta, quæ quoquo modo ad-
iumento esse posse videretur, paulatim ac vt res meæ ferebant plenæ variarum interpellationum, & in emendandis & in
interpretandis Plutarci scriptis progrediebar: tamen spe iam editionem illam deuoraueram, animoque præceperam volu-
ptatem, quam mihi integræ eius præsidio Plutarci, castigandisque locis misere passim toto opere fœdatis percepturus vi-
debar. Quod quidem ingenue semper & aperte præ me tuli. Enimvero castitæ illud Enniana fuisse argumentum mihi re-
ctissimè in promptu situm interim, animaduerto. Nam Græcus quidem codex, vt est nostra opera correctus, non tam no-
stro consilio, quam certorum hominum voluntate, editus nondum est: biennium vero à versionis nostræ editione iam ef-
fluxit. Cuius editionis vt tunc temporis graues habui causas maturandæ: ita eius neq; adhuc pœnituit, neque etiamnum vi-
deo cur pœnitere possit aut debeat. Primum enim si Græca ista Geneuensis editio expectationi meæ vel abundè satisfecisset:
frustra tamen tantum temporis editioni meæ producturum me fuisse sentio: cum vix, ac ne vix quidem integrum mihi
esset ex ista meam locupletare, ornare, aut etiam corrigere. adeo accurate omnem tantum non fruendi libris istis ære
proprioempris potestatem autor eius circumscripsit. metu fortasse plagiariorum, quos si odit, plane mecum sentit. Nunc,
cum mea editio sesquiennio illam anteuertit: nemo scilicet ita præposterus est, qui ea me siue vsum siue adiutum suspi-
caturus etiam sit. Deinde, si locus veritati & libertati est, vt debet, relictus aliquis, mihi profecto pro mea persona pronun-
ciare licet de editione ista, *ὡς ἐν ἑρῶν*, quod bona cum pace autoris dictum volō. Non enim alienos labores contemno, sed
meos perfunctorie tutor, atque vt calumnias amoliar quorundam, omnia ex indicibus affirmantium, id dico, quod quale sit,
iam nunc adeo in promptu est cuius mediocriter erudito peruidere. Græcus sane horum librorum codex, quem meo ego
studio, meis auspiciis, codice Episcopiano non raro adiutus quidem, sed auxilio eius in difficillimis ac plurimis locis desti-
tutus correctum ac magna parte sanatum habeo, publicatus (vt dixi) non est, in lucem suo tempore, vtque nobis dignum est,
ipse etiam proditurus. Interim (ne de vniuersis dicam) vel eorum opusculorum, quorum me viuo quidem, sed neque conscio
neque volente versiones nostras Stephanus vsurpauit in Latina sua editione, cum Græcis ipsius comparatio sufficit demon-
strando, quam multa ego, crassa etiam (vt sic loquar) & absurda menda industriae meæ fretus viribus sustulerim, in Græco
eius codice etiamnum exstantia, quam multa suæ integritati restituerim, ibi adhuc mutilata. Statueram hoc loco exempla
quædam proferre, & erat facillimum. Sed præstat diligentia studiosorum harum rerum isthuc relinquere: & Annotationes
has nostras qui leget, satis ansæ habebit ad deprehendendum quod dixi, & pernoscendum. Certe pauca admodum sunt
ab altera parte, quæ (si integrum mihi fuisset) vsurpaturus eram, ista meam anteuertente editionem: aut saltem in hæc mea-
rum Annotationum editione inseruissem. Sed talia, totque sunt ea, vt nullo pæne labore pro se quisque dum versionem no-
stram cum Græcis eius conferet, sibi annotare, nostramque lucubrationem inde suo arbitrio corrigere possit. Hoc enim pu-
to omnibus licere. Postremo, committendum mihi nullo modo fuit, vt aut fructum laboriosissimæ nostræ lucubrationis
reipublice diutius inuidere, aut mihi meisque rebus deesse videri possem. Existimabam enim à multis bonis gratiam me ini-
turum, si quam primum ederem in lucem tanti scriptoris tam honesta, vtilia, iucundaque scripta omnia Latine & fideliter
expressa. Et quanquam de Plutarcho nihil causæ erat cur ita essem sollicitus edendo, vt Achilles Homericus de Hectore in-
terficiendo, *μη τις κῆδος ἔλοιτο βαλὼν, ὅδε δεύτερος ἔλθοι*

Tamen rationem habendam esse temporis multa me monebant, quæ heic enarrari non debent. Id quidem erat mihi
persuasissimum, fore vt denuo hanc versionem ederem: quam adiutus aliorum publicata priuatae etiam opera & subsi-
diis auctiorem, pleniorum, castigatioremque videbar daturus. Verum hoc adhuc abs re fuit, iis, quas commemoravi, de causis
tionibus nostris aucta, quibus colophonem toti operi imposuisse existimari queamus. Equidem superiori editioni adiun-
xissimè eas, nisi mihi & angustia temporis obstitissent, & spes multo maxima fuisset omnia politiora, auctiora que postmodo
edendi. Nunc video peropportune in hoc tempus eas esse reiectas, cum interea non pauca nobis ad animum acciderint, ad
recognoscendas eas & percolendas facientia. Candidus & non ineruditus lector facile iudicabit, quanto mihi hæc labore,
quibus constiterint molestis. Nam & versionis nostræ rationem subinde reddimus, & identidem Græci codicis sordes de-
tergimus, vitia detegimus, frequenter persanamus, interdum de remedio coniecturas nostras proponimus, quas vel ap-
proben docti, vel melioribus ac firmioribus prolatis antiquent. Non sum valde sollicitus ne quis nostram versionem aliis
summos & incomparabilis doctrinæ viros, Turnebum maxime, Budæum, Iunium, Erasmmum, aliosque, idq; aliter adeo in-
terpretaret. Multorum etiam obscurorum locorum intelligentiam patefecimus, & obiter etiam aliorum autorum dicta
attigimus. Contraxi autem has annotationes in quantam potui breuitatem innumeris præcis quæ videbantur leuiora.
Adde nostris quæ attulit in quosdam libellos Henricus Stephanus non aspernanda: accedes me hercle ad intelligendum
Plutarchum non male instructus. Quod sicubi nostræ versiones ac annotationes cum eius lectione aut annotationibus
conspirabunt (quod obseruavi aliquoties accidisse) non est vlla idonea de alterutro nostrum furti suspicio, cum & annota-
tionibus nostris multò antè scriptas quam Plutarchus prodiit in lucem Stephanianus, demonstrari euidentissimis argumen-
tis possit, atque omnino constet: & Stephanus si coniecturam facere de emendandis Plutarci libris ex versione nostra fati-
gasset, aliquot centuriis mendorum liberatum dare nobis, multo que rectius pexum & politum Plutarchum Græcum po-
tuerit. Eodem pertinet quod vnum atque alterum locum à me præteritum in vertendo reprehendi, atque re diligentius con-
siderata, excussis que aduersariis & libris nostris, pæne eodem quo Henricus modo emendauisse me sensi. neque miratus sum
qui eodem studio eosdem libros legissent, eadem etiam obseruasse. quod propter vitiligatores & male de recte facientibus
iudicantes obiter innuendum duxi. Multa ego iam ab aliquot annis annotaui, cum varias lectiones conscribere statu-
issem, quæ interim ab aliis itidem obseruata, atque publice edita vidi. Neque tamen ita omnia mihi tempus præripuit, vt mea
profusus ideo abiicienda censeam. Quod de meis annotationibus multo magis statui. Quam autem ego multa norauerim,
correxerim, explicauerim, indicauerim ab aliis prætermissa, satis superque vnum Symposiaco opus potest docere. Vbi
si qua me fugerunt, & ab ipso sunt restituta, ab ipso petantur & describantur licet. non enim aliena vsurpare animus est.
Mihi satis est gloria partum, quod primus omnium totum ΠΛΥΤΑΡΧΩΝ, quantus ad nos peruenit, aggressus Latine in-
terpreta-

terpretari, non infeliciter absolui, annotationibusq; illustrari, si nihil aliud, laboriosissimis. Fragmenta & reliquias, & quorundam emendationes expositionesq; non paucorum locorum alio tempore cur persequi, quam huic operi adiungere malim, causam habeo satis grauem: etsi breui, (vt spero) hoc quoque in rempub. litterariam Plutarchumq; nostrum officio defungemur. Quod sicubi rem acu non tetigimus (& non dubito quandoq; me in tam vario ac difficili opere lapsum fuisse) gratiam nobis facile facient homines ingenui & humanarum virium, nostrarumq; miseriarum ratiocinatores probi, quos cogitare velim, me discere non recusare: contemptorem inuidiæ nihilominus & inutilium rixarum. Fruantur igitur nostris laboribus qui volent & poterunt: & nos ament, Deumque orent vt in posterum quoque, piis nostris & publice commodaturis aliquando conatibus, gratiam suam ac vires sufficiat. Interim caueant sibi moneo, atque (si dignum est) rogo qui de alieno rem suam factitant, ne cum IMPERATOR Romanorum & versionem hanc nostram & additiones has suo diplomate nobis dato munierit contra ipsorum temeritatem atque iniurias, plagiariorum potius more pœnas dare, quam bonorum virorum officio fungi voluisse videri iure possint. non enim deerimus dignitati, iurique nostro, si nihil bene mendo & recte monendo profecerimus. Denique lectores maximo opere rogo, vt illustrissimo & Clementissimo Principi Ludouico Friderici Electoris Palatini F. Bauariæ duci, domino meo clementissimo, acceptum ferant quicquid cum ex versione, tum ex annotationibus hisce nostris ad se vtilitatis atque delectationis redibit. Eius enim munificentia atque humanitate recreatus (pro quibus & agemus vt spero plenius, & referemus etiam Deo adiutante debitas ipsius virtutibus & celsitudini gratias suo loco atque tempore) ad persequendas reliquias horum aliorumque laborum maiore cum animi tranquillitate & alacritate perrexi. Vale.

Pridie Idus Sextil. 1572. Heidelbergæ.

CATALOGVS EORVM, QVÆ

TOMO POSTERIORE PER PLVTARCHVM

tractata continentur, specialis: additos habens numeros, qui paginas, ubi unum-
quodque singulatim querendum sit, ostendunt.

1	περὶ παιδῶν ἀγωγῆς, De liberis educandis.	1	42	περὶ φθόνου & μίσους, De inuidia & odio.	536
2	πῶς δεῖ τὸ νέον ποιημάτων ἀκένον, Quomodo adolescens poet- tas audire debeat.	14	43	περὶ ἑαυτοῦ ἐπαυτεῖν ἀπὸ φθόνου, Qua quis ratione seipsum citra inuidiam laudare possit.	539
3	περὶ ἑ ἀκένον, De auditione.	37	44	περὶ ἧσ' ἰσὸς τῷ θεῷ βραδύως τιμωρευμένων, De his, qui sero à numine puniuntur.	548
4	πῶς αὐτὸς διακρίνει τὸ κολακῆ & φίλος, Quomodo possit adula- tor ab amico internosci.	48	45	περὶ εἰμαρμένους, De fato.	568
5	πῶς αὐτὸς ἀσθοίη ἐαυτῷ ἀποκόπιοντος ἐπ' ἀρετῆς, Quomodo quis suos in virtute paranda sentire possit profectus.	75	46	περὶ τοῦ Σωκράτους δαιμονίου, De Genio Socratis.	575
6	πῶς αὐτὸς ἰσὸς ἐχθρῶν ἀφελοίη, De capienda ex hostibus vti- litate.	86	47	περὶ φυγῆς, De exilio.	599 (suam. 608)
7	περὶ πολυφιλίας, De amicorum multitudine.	93	48	Ἐπιμνηστικὸς πρὸς τὴν ἰδίαν γυναῖκα, Consolatio ad vxorē	
8	περὶ τύχης, De fortuna.	97	49	Συμποσιακῶν ἀποβλημάτων βιβλία β', Coniualium disputa- tionum libri nouem.	612
9	περὶ ἀρετῆς & κακίας, De virtute & vitio.	100	50	Ἐρωτικὸς, Amatorius.	748
10	Ἐπιμνηστικὸς πρὸς Ἀπολλώνιον, De consolatione ad Apol- lonium.	101	51	Ἐρωτικῆς διηγήσεως, Amatoria narrationes.	771
11	Υγιεινὰ ἀσθενητέματα, De tuenda sanitate præcepta.	122	52	περὶ τοῦ ὅτι μάλιστα τοῖς ἡγεμόσι δεῖ τὸν φιλόσοφον διηγεῖσθαι, Ma- xime cum principibus viris philosopho esse dispu- tandum.	776
12	Γαμικὰ ἀσθενητέματα, Coniugalia præcepta.	138	53	πρὸς ἡγεμόνα ἀπαιδευτὸν, Ad principem ineruditum.	779
13	Ἐπὶ τῶν σοφῶν συμπίσιον, Septem sapientum conuiuium.	146	54	Εἰ ἀρεστὸν ἴστω πολιτεῖον, An seni gerenda sit respublica.	783
14	περὶ δεισιδαιμονίας, De superstitione.	164	55	πολιτικὰ ἀσθενητέματα, Præcepta gerendæ reipublicæ.	798
15	Ἀποφθίγματα βασιλείων & εὐσεπῶν, De scite dictis regū ac im-		56	περὶ μοναρχίας & δημοκρατίας & ὀλιγαρχίας, De vnus in repu- blica dominatione, populari statu, & paucorum im- perio.	826
16	Ἀποφθίγματα Λακωνικὰ, Apophthegmata Laconica.	208	57	περὶ τοῦ μὴ δεῖν δανείζεσθαι, De vitando are alieno.	827
17	τὰ παλαιὰ ἢ Λακωνικῶν ὀλιγαρχικὰ, Instituta Laconi- ca.	236	58	Βίαι ἢ δέκα ῥητορῶν, De vita decem Rhetorum.	832
18	Γυναικῶν ἀρεταί, De mulierum virtutibus.	242	59	Ἐπιμνηστικὸς συγκρίσεως Ἀριστοφάνους & Μενάνδρου, Comparatio- nis Aristophanis & Menandri breuiarium.	853
19	Κεφαλαίων κατὰ ῥαφί, Quæstiones Romanæ.	263	60	περὶ ἧσ' Ἡροδοτὸς κακοηθείας, De Herodoti malignitate.	854
20	Κεφαλαίων κατὰ ῥαφί, Quæstiones Græcæ.	291	61	περὶ ἧσ' ἀρεσκόντων πρὸς φιλοσόφους βιβλία ε', De placitis Phi- losophorum libri V.	874
21	περὶ ἀποβλητῶν Ἑλληνικῶν & Ῥωμαϊκῶν, Historiarum Græ- carum cum Romanis coniuncta recensio, Paralle- la.	305	62	Ἀίτια φυσικῆς, Quæstiones naturales.	911
22	περὶ ἧσ' Ῥωμαίων τύχης, De fortuna Romanorum.	316	63	περὶ ἧσ' ἐμφανομένων ἀσθενητέων τῆς κύκλου ἧσ' σελήνης, De facie, que in orbe Lunæ apparet.	930
23	περὶ ἧσ' Ἀλεξάνδρου τύχης ἢ ἀρετῆς, λόγος α', De Alexandri for- tuna vel virtute, oratio prior.	326	64	περὶ τοῦ ἀσθενοῦς ψυχρῆς, De primo frigido.	945 (vt ilior. 955)
24	περὶ ἧσ' Ἀλεξάνδρου τύχης ἢ ἀρετῆς, λόγος β', De Alexandri for- tuna vel virtute, oratio posterior.	333	65	περὶ τοῦ πότρου ὕδατος ἢ πυρὸς χρησιμώτερον, Aqua ne an ignis sit πότρεα ἢ ζωῶν φρονιμώτερα; τὰ χερσαία ἢ τὰ ἐνυδρα, Terrestria ne an aquatilia animalia sint callidiora?	959
25	πότρεον Ἀθηναίων κτ' ἢ πότρεον ἢ κτ' ἢ σοφίαν ὀδοῦστροι, Bellone, an pace clariiores fuerint Athenienses.	345	66	περὶ τοῦ τὰ ἀλογα λόγου χεῖρῆς, Bruta animalia ratione vti.	985
26	περὶ Ἰσίδος & Οσίριδος, De Iside & Osiride.	351	67	περὶ ἀσθενοῦς ψυχρῆς, De primo frigido.	993
27	περὶ τοῦ εἶ τῷ ἐν Δελφοῖς, De εἰ apud Delphos.	384	68	περὶ ἀσθενοῦς ψυχρῆς, De primo frigido.	996
28	περὶ τοῦ μὴ χρῆσθαι ἐμμετρῶν τῶν Πυθίαι, Cur nunc Pythia non reddat oracula carmine.	394	69	Πλατωνικὰ ζητήματα, Quæstiones Platonica.	999
29	περὶ ἧσ' ὀκλειστικῶν χρηστέων, De oraculorum defectu.	409	70	περὶ ἧσ' ἐν Τιμαίῳ ψυχρογονίας, De animæ procreatione, quæ in Timæo Platonis describitur.	1012
30	Ὅτι διδάσκον ἢ ἀρετῆς, Virtutem doceri posse.	439	71	περὶ Στωϊκῶν ἐναντιωμάτων, De Stoicorum repugnantiis.	1033
31	περὶ ἧσ' ἠθικῆς ἀρετῆς, De virtute morali.	440	72	Σιωπῆς τῆς ὅτι ἀσθενοῦς ψυχρῆς οἱ Στωϊκοὶ ἢ ποιητῶν λέγεσθαι, Cō- pendium Commentarii, quo ostenditur Stoicos quàm poetas absurdiora dicere.	1057
32	περὶ ἀσθενοῦς ψυχρῆς, De cohibenda ira.	452	73	Ὅτι εἰς τὸ ζῆλον ἢ δέως κατ' Ἐπίκουρον, Ne suauiter quidem vi- ui posse secundum Epicuri decreta.	1086
33	περὶ εὐθυμίας, De tranquillitate animi.	464	74	πρὸς Κολοτήν, Aduersus Colotem.	1107
34	περὶ φιλαδελφίας, De fraterno amore.	478	75	Εἰ καλῶς εἴρηται τὸ, Λάθε βιώσας, An recte dictum sit, La- tenter esse viuendum.	1128
35	περὶ ἧσ' εἰς τὸ ἐκγονα φιλοστοργίας, De amore prolis.	493	76	περὶ μουσικῆς, De Musica.	1131
36	Ἡ αὐτῆς κακίας πρὸς κακοδαιμονίαν, An vitiositas ad infe- licitatem sufficiat.	498	77	περὶ ποταμῶν & ὄρειων ἐπινομιῶν, De ὄρειων ἀντικειμένων, De Fluuiorum & Montium nominibus; & de iis quæ in illis inueniuntur.	1147
37	Πότρεον τὰ ἢ ψυχρῆς, ἢ τὰ τῷ σώματι πάθη χεῖρονα, Animine an corporis affectiones sint peiores.	500			
38	περὶ ἀδελφίας, De garrulitate.	502			
39	περὶ πολυκαρυσίας, De curiositate.	515			
40	περὶ φιλοπληθείας, De cupiditate diuitiarum.	523			
41	περὶ δυσωπίας, De vitio pudore.	528			